

en ik zou zeggen zoo radicaal mogelijk, of vrije artsenkeuze, of de spoorwegartsen uit het verband van onze Maatschappij, daar zij toch blijkbaar niets voor gevoelen. Zoo gaat het niet langer, ik en met mij zeer velen hebben ten minste meer dan genoeg van de houding van onze geachte spoorwegartsen collega's.

Haarlem, 17 Mei 1920.

P. WOLTERSON.

VITAMINEN EN AVITAMINOSEN.

Collega HULSHOFF POL spreekt op bldz. 1629 van „twee verschillende avitaminosen” en bedoelt met de eene een stoornis in de stofwisseling, veroorzaakt door gebrek aan „vitaminen”; met de andere een, die tengevolge van voeding met „onvolwaardige eiwitten” ontstaat.

Is het wel goed deze zaken onder een en denzelfden naam saam te vatten? Hoewel onze kennis van de eiwitstoffen nog verre van volledig is, weet men althans, waarin de „onvolwaardigheid” schuilt, nl. in het ontbreken, in het molecule, van zekere atoomgroepen, bijvoorbeeld één of ander aminozuur, zooals lysine. Van het scheikundige karakter der vitaminen weet men in het geheel niets af, maar toch denkt niemand, geloof ik, er aan om vitaminen voor aminozuren te houden. Als vitaminen aminozuren waren, dan zouden wij wel meer er van weten. Dit zoo zijnde, kan men kwalijk een ziekte, welke aan gebrek aan „volwaardige eiwitstoffen” geweten wordt, onder „avitaminosen” rangschikken. Dat is dan ook in de literatuur niet gebruikelijk. In het zeer belangrijke *Report on the present state of Knowledge concerning Accessory Food Factors (Vitamines)* van het Engelsche Medical Research Committee, worden als vitaminen alleen genoemd: „Fat-soluble A or anti-rachitic factor”; Water-soluble B or anti-neuritic (anti-beri-beri) factor” en „Anti-scorbutic factor”, terwijl de woorden „Protein”, „Aminoacids” en „Lysin” niet eens in den index voorkomen.

Wat de werking aanbelangt, deze loopt, naar het zich laat aanzien, zeer uiteen. De uiterst geringe hoeveelheden, waarin vitaminen werkzaam blijken te zijn, doet een hormoonwerking of althans een of andere prikkeling van de stofwisseling vermoeden, terwijl eiwitstoffen en hun atoomgroepen bovenal plastieke stoffen zijn.

Collega HULSHOFF POL weet dit alles natuurlijk wel, maar niet iedereen is zoo doorkneet in de kennis van deze materie en daarom is het beter een nomenclatuur te vermijden, welke tot begripsverwarring aanleiding kan geven. Ook van een practisch standpunt is dat wenschelijk. In de voedselvoorziening kan men geen zaken, die ons hoofdzakelijk vitaminen leveren, zooals gist of citroensap, over één kam scheren met voedingsmiddelen, zooals vleesch of graan, waaruit wij de noodige grondstof voor onze organen putten.

Amsterdam, 15 Mei 1920.

E. C. VAN LEERSUM.

OVER HET KUNSTMATIG VROEG BREKEN DER VLIEZEN BIJ DE BARING.

De heer WIJSENBEK meent in het laatste *Tijdschrift*-nummer mijn beschuldigingen aangaande zijn onnauwkeurigheid en onvolledigheid weerlegd te hebben. Het zij zoo; ik kan die meening niet deelen. Er wordt in alle opzichten om de zaak heen gepraat en nergens heeft hij het mij, en naar ik vertrouw ook den lezers, aannemelijk gemaakt, dat hij met het niet vermelden van allerlei belangrijke bijzonderheden in zijn goed recht was. Ik wil volstaan met hier met een enkel voorbeeld aan te toonen, hoe WIJSENBEK ook met zijn bestrijding slechts half werk doet.

Zoo bijv. bij C. 1904—1905 — 168 wordt wel in twijfel getrokken of „de geringe graad van hydrocephalus”, — welke graad dan toch niet zoo gering is geweest of het werd tot driemaal toe in de baringsgeschiedenis vermeld —, van belang is geweest voor den dood van het kind, maar over het niet vermelden van de „omstrengeling eenmaal krachtig om den hals” wordt gezwegen.

Omgekeerd bestrijdt hij bij C. 1910—1911 — 63 wel, dat de omstrengeling den dood van het kind veroorzaakt kan hebben, maar of daar ook misschien de albuminurie van de moeder van invloed geweest kan zijn, laat hij buiten beschouwing.

Bij C. 1917—1917 — 363 geeft hij toe onnauwkeurig geweest te zijn, maar doet, alsof dit alleen bestond in het al of niet in leven zijn van het kind. Moet het feit, dat hij precies het omgekeerde weergegeven heeft, van wat er in werkelijkheid gebeurd is, ook door een schrijffout verklaard worden?

Ook zou ik WIJSENBEK willen vragen, waarom hij nu in zijn antwoord niet geeft de baringsgeschiedenis, waarvan hij op bldz. 1712 zegt, dat deze onopzettelijk is uitgevallen. Deze betrof een geval van keering en uithaling, waarvan hij zeide, dat deze kunstverlossing geen moeilijkheden opleverde, maar waarbij toch het kind 3½ uur na de geboorte stierf. In werkelijkheid staat in het verslag te lezen, dat niet alleen *de ontwikkeling der armen moeilijkheden opleverde*, maar ook dat *de handgreep van MAURICEAU mislukte, zoodat men het kind met de omgekeerde Prager handgreep geboren moest doen worden*.

Ik begrijp verder niet, hoe dr. WIJSENBEK mij nogmaals kan vragen te bewijzen, dat ons aantal tangverlossingen niet gedrukt wordt door de toeneming van het aantal keizersneden: Mij dunkt, dat ik in mijn vorig opstel dit overtuigend heb aangetoond.

Wat betreft het aantal tangverlossingen, dat hier onder prof. VAN DER HOEVEN gedaan is bij niet-volkomen ontsluiting, zij opgemerkt, dat ik C. 1910—1911 — 72 wel degelijk vermeld heb, als één van de twee voorbeelden, die WIJSENBEK er zelf van geeft (zie bldz. 1532). Het spijt mij echter, dat ik C. 1910—1911 — 204 over het hoofd gezien heb, temeer daar in dit geval geen andere aanwijzing bestond voor de tangextractie bij 7 cM. ontsluiting dan „lange duur van de baring”.

Tenslotte wil ik nog één ding recht zetten. Het is niet prof. VAN DER HOEVEN geweest, die, zooals WIJSENBEK op bldz. 1712 wil doen gelooven, hem op de een of andere wijze zou genoodzaakt hebben zijn oorspronkelijk stuk te veranderen. Dit is geschied op verlangen van de redactie van dit *Tijdschrift*, die zoowel bij hem als bij mij op bekorting heeft aangedrongen.

Hierbij wil ik het laten. Als ik, zooals WIJSENBEK beweert, in mijn antwoord aan hem persoonlijk ben geweest, — wat ik echter niet toegeven kan —, is dit te verklaren uit mijn verontwaardiging over de wijze, waarop hij met het materiaal der Leidsche verloskundige kliniek is omgesprongen. Ik had dan ook gemeend te mogen verwachten, dat dr. WIJSENBEK aan prof. VAN DER HOEVEN zijn verontschuldigen zou hebben aangeboden. Het is te betreuren, dat hij daarvoor geen aanleiding schijnt gevonden te hebben. Nu het mij echter gebleken is, dat hij in zijn repliek dezelfde lijn heeft gevolgd als in zijn stuk van 28 Februari, ben ik overtuigd van het vruchteloze van onze gedachtenwisseling en zal ik ook verder geen poging meer in die richting doen.

Leiden, 16 Mei 1920.

C. KOEK.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

NEW-YORK. — De bestrijding der verslavingsvergiften. Terwijl *The med. Record* (zie bldz. 1756) zich beklagt over de wijze, waarop men te New-York de wet op de verslavingsvergiften uitvoert, zegt *The New-York med. Journ.* dat de drieffacht, die te New-York wordt gehouden, alleen hen treft, die een slecht geweten hebben. De verslaafden kunnen allen in vertrouwde inrichtingen, om niet of tegen betaling, de voor hen noodige behandeling verkrijgen. Onder het mom van geneeskundige behandeling wordt echter door sommige geneeskundigen hun ongelukkige neiging bevorderd. Wie te goeder trouw is, behoeft geen politiebemoeiingen te vreezen. Dit is ook de meening van afgevaardigden der drie voornaamste geneeskundige verenigingen te New-York, die in de Academie van Geneeskunde zijn samengekomen met een aantal deskundigen op het gebied van de behandeling van verslaafden. Zij hebben in een motie verklaard, dat de maatregelen tegen handeldrijvende geneeskun-